БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 43 (6478)
МАРТЫН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, колхозно таряашад, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд 1953 оные шэнэ амжалтаар угтаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ орооһото культурануудай валовой ургаса 8 миллиард пүүд болоо. Шэниисын валовой ургаса 23 процентээр ехэ болоо. Хлопогой, сахарна свёклын, наран сэсэгэй ба бусад культурануудай, тэрэшэлэн хартаабхын, овощиин ургаса дээшэлһэн байна. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ колхозуудай материально-техническэ база нилээд ургэдөө. 131 мянган тракторнуудые (15 хүсэтэй), тарянай 41 мянган комбайнуудые, 57 мянган ашаанай автомобильнуудые, хоёр миллионһоо үлүү хүдөө ажахын машинануудые хүдөө ажахы абаһан байна. Малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлагдаа.

Бурят-Монголой колхозууд тарянажалай, малажалай талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Орооһото культуранудай ургаса дайнай урда тээхи хэмжээнһээ үлүүлээ. Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө колхозууд сүм дүүргээ.

Гэбэшье, тарянай ургаса дээшэлбэшье, юрэнхыдөө республика дотор, илангаяа Баргажанай, Курумканай, Хориин аймагуудай колхозуудта 1952 ондо муу ургаса абтаһан, малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэдээгүй байха юм. Мүн республикын бусадшье аймагуудта гээгдэжэ ябаһан олон колхозууд бии.

Энэ гээгдэлые усадхажа, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэһэнһөө, бүхы культурануудай үрһэ бэлэдхэһэнһээ, энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй бүхы комплексые дүүргэһэнһээ партиин XIX съездээр хүдөө ажахын урда табигдаһан агуу ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг дулдыдаха байна.

Энэ жэлэй баян ургасын үндэһэ һуури имагтал мүнөө үедэ табигдаха байна. Тракторнуудые һайнаар заһабарилга, хүсэд хүрэхөөр кадрнууд-трактористнуудые бэлэдхэлгэ, полинууд дээрэ наг шэбхэ зөөлгэ, тошон халяажа хүргэхэ, һайн үрһэ бэлэдхэлгэ, колхознигууд болон механизаторнуудай агротехническэ мэргэжэл дээшэлүүлгэ—эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадал шиидхэхэ болоно. Республикын түрүү колхозууд эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хүсэдөөр бэелүүлнэ.

Тарянай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Байкало-Кударын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл һайшаалтай. Эдээнэй үүсхэлээр республикын колхознигууд ба механизаторнууд республиканска мүрысөөндэ оролсожо, 1953 ондо тарянай ургаса дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Саянтын, Үдын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Итанцын МТС-үүдэй механизаторнууд тракторнуудай заһабарилгые сүм дүүргэһэн байна. Сэлэнгын, Селендумын, Суулгын МТС-үүд трактор машинануудай заһабарилга дүүргэхэ болоо. Тарбагатайн, Түнхэнэй, Иволгын ба Мухаршэбэрэй аймагуудай колхозууд үрһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Кабанскын, Байкало-Кударын ба Түнхэнэй аймагуудай колхозуудта нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ наг шэбхэ полинууд дээрэ таргагдаа юм.

Гэхэтэй хамта, олон МТС-үүд болон колхозуудта хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Куйтунска МТС машинно-тракторна паркынгаа ойроймо 40,9 процентые заһабарилаа. Мүн Гашейн, Бичурын, Бургалтайн, Кяхтын ба Тарбагатайн МТС-үүд трактор, машинануудай заһабарилга ехээр унжагайруулаа.

Баргажанай, Яруунын, Заиграйн, Закаменай, Ториин ба Прибайкальска аймагуудай колхозуудта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй шахуу. Мүн Сэлэнгын, Бичурын, Кударын ба Ториин аймагуудай колхозуудта үрһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй. Дурсагдагша аймагуудай партиин айкомуудай секретарьнууд, аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр тарянай ургаса дээшэлүүлхэ тухай ганса ярилдаад лэ, энэ хэрэгтэ колхознигуудые, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлдэггүй байха юм. Үбэлэй үедэ имагтал тракторнуудай заһабарилга эмхидхэлгээр ажал-ябуулгаяа хизаарладаг МТС-үүдэй директорнууд бии байна. Эдээнэй тоодо Сахаровский (Ториин МТС), Воробьев (Кударын МТС), Нетесов (Бичурын МТС) гэгшэд ороно. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгые комплексоор үнгэргэхэ хэрэгтэнь колхозуудта туһалха уялгаяа тэдэнэр мартадаг байна.

Саашадаа иимэ байдал удаан тэсэхын аргагүй. Манай республикын колхозууд болон МТС-үүд үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга хүсэд үнгэргэхэ арга боломжотой. Эдэ арга боломжонуудые хүсэндэнь оруулхын тулада партийна организацинууд хүдөө ажахые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, хабарай тарилгада бэлэдхэлые түргэдхэхэ хэрэгтэ колхознигууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ ёһотой. Нютагай үтэгжүүлгэнүүдые полинууд дээрэ зөөхэ хүдэлмэридэ колхозуудай ехэ хүсэн зорюулагдаха, ойрын үдэрнүүдтэ үрһэ сэбэрлэжэ дүүргэхэ, тэрэнэй ургаха шадалыень шалгаха шухала. Тарилгада хэрэглэгдэхэ сортовой бэшэ бүхы үрһые сортовой үрһөөр андалдаха хүдэлмэри унжагайруулангүй, имагтал энэ үедэ эмхидхэхэ хэрэгтэй. Нёдондо тарилгын үедэ Яруунын, Хэжэнгын болон бусад аймагуудай колхозууд хүрэнгынгөө таряа андалдалга оройтуулжа, тарилгые унжагайруулһан байгаа. Энээниие дахин дабтажа болохогүй.

Советскэ агробиологическа наука ба түрүү дүй дүршэл хадаа ургаса дээшэлүүлхэ агротехническэ олон арга методүүдые зохёоһон байна. Эдээниие колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлбэл, хүдөө ажахын культурануудай ургаса эрид дээшэлхэ байна. Гранулированна үтэгжүүлгэ бэлэдхэлгэ, үрһэнэй таряае хоноор угаалга, хэрээһэлүүлэн тарилга, ургамалда тэжээл үгэлгэ болон бусад арганууд энэ жэлдэ үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой. Үрһэнэй таряа сэбэрлэлгэ ба хадагалалга, гранулированна үтэгжүүлгэ бэлэдхэлгэ, үрһые нара һалхинда дулаасуулан шанаржуулга болон бусад хүдэлмэринүүд агрономуудай хүтэлбэри доро ябуулагдаха зэргэтэй. Гэбэшье, илангаяа Закаменай, Курумканай, Бичурын ба Заиграйн аймагуудай хүдөө ажахын органуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд агрономуудые тоо мэдээ суглуулха хэрэгтэ хабаадуулаад лэ, колхозуудай түсэблэлгэдэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэ хэрэгтэ тэдэнэрые хабаадуулдаггүй, колхозуудта туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм.

Ямаршье хэрэгые кадрнууд шиидхэдэг байна. Тиимэһээ механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа, полевой хүдэлмэриин үедэ тракторнуудые хоёр халаанда ябуулха шухала.

Партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд гээгдэжэ ябаһан МТС-үүд болон колхозуудые тусгаар анхаралдаа абаха уялгатай. Эдээнэй гээгдэлые усадхаха хэмжээ-ябуулга хараалжа, 1953 ондо тарянай ургаса дээшэлүүлхэ талаар колхоз, МТС бүхэнэй абаһан уялгаяа дүүргэхэ ёһотой.

Эриинхидэй амжалта

Үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталай модо бэлэдхэлэй түсэбые холо гүйлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө һаяхан, тус леспромхозой коллективтэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг ба 100 мянган түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаба.

Эриинхид энэ хүндэтэ шантые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүлеэн абаад, модо бэлэдхэлэй сезонно түсэбые мартын 15-да дүүргэжэ, апрелиин 15 хүрэтэр түсэбһөө гадуур 25 мянган кубомѐтр эрхим шанартай модо коммунизмын шэнэ барилгануудта эльгээхэбди гэһэн уялга абаа. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тус леспромхозой коллектив бүхы хүсөө элсүүлэн ажаллажа оробо.

Н. Сомонова.

Түрэл орон доторнай

Гэрэй хэрэгсэлэй машинанууд ба приборнууд

ХАРЬКОВ, февралиин 25. (ТАСС) Городой предприятинууд гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй ажалые хүнгэдхэхэ ба ажалшадай байра байдал һайжаруулха хэдэн арбаад янзын машинанууд ба приборнуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Хубсаһа угааха машина гаргадаг завод электрын хүсөөр хубсаһа угааха түрүүшын 100 машина хэжэ гаргаба. Тус машинын барабан соо дүрбэн килограмм хуурай хубсаһа багтадаг юм. Угаалгын бүхы процесстэ 18 мүнгэнэй электроэнерги гаргашалагдана.

Тепловозно электротүхеэрэлгын завод нэгэ жэлэй турша соо электричествээр пол угааха арбан мянга гаран щетко гаргаха юм.

Щеткын конструкциие һайжаруулан, тус предприяти тэрэнэй үнэ сэнгые хоёр дахин химдаруулаа. Бүтээгдэһэн түрүүшын щётконууд худалдаа намаанай организацинуудта эльгээгдээ.

Сталинай нэрэмжэтэ электромеханическа завод терморегуляртортай электрическэ утюгуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Завкомой бюджет—дүрбэн миллион түхэриг болоо

РИГА. (ТАСС). «ВЭФ» гэжэ заводой профсоюзна организаци завкомой 1953 оной бюджетые баталба. Бюджедынь дүрбэн миллион түхэриг болоно. Тэрэнэй ехэнхи хубинь хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай культурна ажабайдалые һайжаруулгада зорюулагдана.

Санаторинуудта ба амаралтын гэрнүүдтэ путёвконуудые худалдан абахын тула 250 мянга гаран түхэриг һомологдоо. Предприятиин 500 гаран хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэд Кавказай, Крымэй ба Рижскэ эрьеын эмнэлгын газарнуудта амаралтаяа үнгэргэхэ байна.

Клубуудай, уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэридэ, физкультурые хүгжөөлгэдэ ба заводой библиотекын номой фонд ехэдхэлгэдэ хахад миллион гаран түхэриг гаргашалхаар хараалагдана.

Предприятиин администраци коллективэйнгээ культурна ажабайдалай хэрэглэмжэдэ хэдэн миллион түхэриг һомолбо. Заводой ойро культурын Ордоной, үхибүүдэй садай ба ехэ стадионой барилга эхилээ.

Дүшэн мянган рационализаторнууд

Столицын промышленна предприятинуудта рационализаторнуудай ба ухаалан зохёогшодой хүдэлмэриин дүнгүүд профессиональна союзуудай Московско городской Соведтэ гаргагдаба. Станок бүтээдэг заводууд ба фабрикануудта, автомобильна, тракторна, хүнгэн ба промышленностиин бусад һалбаринуудта дүшэ гаран мянган рационализаторнууд тоологдоно. Тэдэнэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, материалнууд ба мүнгэ алмаха хэдэн мянгаад дурадхалнуудые һүүлэй үедэ оруулаа. Үнгэрһэн жэлдэ новаторнууд гүрэнэй хэдэн зуун миллион түхэриг алмаба.

Предприятинууд дээрэ рационализаторнуудай комплексно творческо бригадануудые байгуулхын түлөө хүдэлөөн үргэдхэгдэнэ. Түрүүшын комплексно бригада хатуу сплавуудай комбинадта эмхидхэгдээ. Тэрэниие Сталинска шангай лауреат В. С. Кузнецов толгойлно. Энэ жэлдэ новаторнууд миллионһоо доошо бэшэ түхэриг алмаха арга олгохо дурадхалнуудые нэбтэрүүлхэбди гэһэн уялга абаа.

Сталинска шангай лауреат В. Ф. Сосипаторовай хүтэлбэри доро «Станколит» гэжэ заводой рационализаторнуудай комплексно бригада ехэ оруулалта хээ. Рационализаторнуудай дурадхаһан шэнэ метод стержень бүтээлгэдэ мянга гаран тонно металл арбилха арга олгохо юм.

Столицын клубуудта, культурын Ордонууд ба Байшангуудта рационализаторнууд научно-техническэ темээр лекцинүүд болон элидхэлнүүдые шагнана, мүн ажалай түрүү методүүдтэй танилсана.

(ТАСС).

Фрунзеда арадай творчествын театр нээгдэбэ

ФРУНЗЕ, февралиин 24. (ТАСС). Республиканска арадай творчествын театр Киргизиин столицада мүнөөдэр нээгдэбэ. Токмак городой культурын байшангай драматическа кружок К. Симоновэй «Прагын каштанууд доро» гэжэ пьесэ харуулһан байна.

Республикын бүхы областьнуудай предприятинуудай, колхозуудай, һургуулинуудай ба эмхи зургаануудай уранһайханай самодеятельностиин эрхим коллективүүд спектакльнуудые болон концертнүүдые эндэ табиха юм.

ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТЕХНИКЭ

Советскэ конструкторска бюронууд ба научно-шэнжэлэлгын институдууд барилгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхын тула хүсэтэ шэнэ машинануудые табадахи табанжэлдэ байгуулжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: туршалгын хүсэтэ скрепер. Барилгын ба замай машина бүтээлгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институт ба Колющенкын нэрэмжэтэ Челябинска завод энээниие зохёобо. Скрепер 15-кубова удхуураар газар малтана.

Энэ шэнэ 15-кубова скреперые Минскэ автомобильна заводой бүтээһэн тусхай машина шэрэнэ.

Мүнөө энэ скрепер туршагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико

Областной центрын шэнэ барилганууд

ВОРОШИЛОВГРАД. (ТАСС). Донбассай хоёрдохи областной центр болохо Ворошиловград шэнэ табанжэлэй эхилһэнһээ хойшо танигдашагүйгөөр ургаба. Эндэ олон шэнэ үйлсэнүүд бии болонхой. Байрын хэдэн арбаад олон дабхар гэрнүүд, административна ба культурно-ажаһуудалай байшангууд баригдаба.

«Октябрь» гэжэ табан дабхар гостиница, кинотеатр «Комсомолец», пионернүүдэй областной байшан, уранһайханай музей гэхэ мэтын байшангуудаар Ленинэй ба Пушкинай нэрэмжэтэ гол үйлсэнүүд шэмэглэгдэнхэй. Мүнөө арбан хоёр шэнэ кварталнуудые ээлэн байдаг паровозо бүтээгшэд кинотеатртай ба радиоузелтай болобо. Мянга шахуу үмсын гэрнүүд баригдаа.

Городой асфальтированна харгын ба тротуарай талмай дүрбэ дахин ехэ болоо.

50 гектар талмай дээрэ сквернүүд, бульварнууд, шэнэ парк бии болобо.

Барилгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Һаяхан Советскэ үйлсэ гэжэ шэнэ магистраль табигдаа. Мүнөө энэ үйлсэдэ олон дабхар 7 гэр баригдажа байна.

Улаан талмай дээрэ горняцка техникын байшангай барилга дүүрэжэ байна. Каменно-Бродско районда кинотеатр баригдана.

Мүнөө Ворошиловградай архитекторнүүд шэнэ байшангуудай проектнүүдые хаража үзэбэ. Энэ табанжэл соо байрын гэрнүүдһээ гадна, Соведүүдэй байшан, хизаар ороноо шэнжэлгын музей, горно ба барилгын техникумүүд, һургуулинууд, эмнэлгын ба үхибүүдэй эмхи зургаанууд баригдаха юм.

Загаһа баригшад курортнуудта ошоно

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Кухтуйска загаһанай заводой мастер А. Лупандина Феодосия курорт ошохо путёвко мүнөөдэр хизаарай загаһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедһээ абаба. Пограничнa загаһанай заводой моторист А. Андреев, Анадырска загаһанай комбинадай катерай старшина Е. Никипорец, Ульбейскэ загаһанай заводой укладчица А. Голицина гэгшэдтэ Крымэй ба Кавказай һайн санаторинуудта ошохо путёвконууд үгтэһэн байна.

Хизаарай загаһа баригшадта профсоюзай комитет жэлэй эхинһээ хойшо 90 курортно путёвконуудые хубаажа үгөө.

Малай үбэлжэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулая!

Тогтоолнууд олоншье һаа, хубилалта болоногүй

Кяхтын колхозуудта малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна

КПСС-эй айкомой бюро ба аймгүйсэдкомой заседанинууд дээрэ колхозуудай нииитын малай үбэлжэлгэдэ гараһан ехэхэн дутагдалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэдэниие усадхаха тушаа муу бэшэ шиидхэбэринүүд баталан абтадаг байгаа, мүнөөшье абтана. Зүгөөр тэдэ шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл нариинаар хинан шалгагдадаггүй, колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй дээрэһээ мүнөө олохон колхозуудай малнууд ехээр туража, гарзалжа захалаа. Илангаяа Маленковой нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Р. Цыремпилов) малнууд олоороо туража, үхэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Табангут гэжэ газарта байдаг хонидой отарада малай хойноһоо харууһалга ба эдеэлүүлгын муу байһан дээрэһээ хонид ехээр тураад, һүүлэй үедэ олоороо гарзалжа захалба. Энэ колхоздо хэдэн мянган толгой хонид бии. Харин эдэ хонидой үбһэ тэжээлыень шэрэлгэ дээрэ оройдоо 3 хүн хүдэлмэрилнэ. Тиимэһээ үбһэ тэжээлыень тэдэ хүнүүдэй зөөжэ хаанашье хүшэхүрэдэггүйнь мэдээжэ.

Субагта гэжэ газарта эбэртэ бодо малай нэгэ гүүртэ байрладаг. Тэд тэндэ уһанай оройдоошье үгы дээрэһээ малнууд уһа уунгүй, саһа эдеэд үбэлжэжэ байна.

—Манайшни малнууд ундаа хүрэдэггүй юм, — гэжэ фермые даагша нүхэр Найданов һанаа амарханаар дуугаржа һууна.

Колхоз һүүлэй 10 жэлэй турша соо энэ гэхэ малай типовой һайн нэгэшье байра баряагүй. Тиимэһээ мүнөө малнууд хүйтэн, хаагуур яагуураа һандаршанхай далнууд соо хононо.

Үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ малнууд бүхэли үбэлдөө адуулганда ябажа ондо орожо байна. Харин колхозой правлени полинууд дээрэ хэбтэһэн соломо, шугы бургааһан соогуурхи хагда гэхэ мэтые суглуулха хүдэлмэринүүдые огто эмхидхэнэгүй.

Мүн Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо малай үбэлжэлгэ тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Малажалай фермэнүүд дээрэ ажалай эмхидхэл тон һула. Үбһэ тэжээл шэрэлгэ таһалдуулагдана. Колхозой правлени хүдэлмэриин мори унаагай ба хүнүүдэй байбашье, малнуудайнгаа эдихэ үбһые зөөлгэхэ тушаа һаналаа хүсэд табинагүй. Олохон фермэнүүдтэ үбһэнэй оройдоо үгы байһан дээрэһээ адуу малынь адуулганда гаргагдана. Эндэ байдаг зооветеринарна мэргэжэлтэд Подонкин, Аюшеева гэгшэд малые үбэлэй сагта адуулха методтэй эбсэнэ, гараһан дутагдалнуудые зайсуулха тушаа һаналаа хүсэд табинагүй.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-дэ (даагшань нүхэр Самодуров) хонид олоороо туража, зариманиинь үхэжэ эхилээ. Эндэ хонид заримдаа хэдэн хоногоор уһалагдангүй, үбһэ эдингүй ябана. Үбһэ зөөгшэ Русанов, Казаков гэгшэд үглөөнэй 11 часта ажалдаа гараад, үдэрэй нэгэ тэргэ үбһэ асараад лэ гэртээ бусашадаг байха юм.

«Большевик», Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта малай үбэлжэлгэ мүн лэ эмхигүйгөөр, муугаар үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ колхозууд үбһэ тэжээлээр дутамаг байһан мүртөө полинууд дээрээ хэбтэһэн хэдэн мянган центнер соломоёо суглуулнагүй. Олохон колхозуудта соломо малда хэрэглэгдэжэ ба буйлуулагдажа эдюулэгдэнэгүй.

Аймагайнгаа колхозуудта иимэ бэрхэтэй ушарай тохёолдоод байхада аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг (даагшань нүхэр Окрутин), тэрэнэй олон тоото мэргэжэлтэд дары хэмжээнүүдые абахын орондо үхэһэн малай тоо мэдээнүүдые суглуулгаар, актнуудые бэшэлгээр хүдэлмэрээ хизаарлана.

С. Дугаров.

Оролдосото ажал

Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишад Анна Ивановна Бадураева, Дарья Баяндаевна Манханова, Ольга Баяндаевна Кукшинова гэгшэд нёдондо үнеэн бүриһөө 1100 гаран литр һү һааһан ба тугалнуудаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байгаа.

Байгша ондо эдэ һаалишад үнеэн бүхэнһөө 1400 литрһээ бага бэшэ һү һааха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Түбхын түрүүн тэдэнэр малайнгаа үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэн, үбһэ тэжээл кормушкануудсоо хэжэ, малдаа гамтайгаар эдюулдэг, хорой хуһамаг соохи наг шэбхыень хододоо сэбэрлэдэг, дэбисхэрыень һэлгэдэг юм. Тэжээл графигай ба зоотехническэ нормын ёһоор гаргашалагдана. Малаа үдэрэй 3 дахин уһалдаг ба эдеэлүүлдэг байна. Харууһалга, эдеэлүүлгын һайнаар эмхидхэгдэһэнэй ашаар малынь намарайнгаа хүсэ шадалые гээгээгүй, нэгэшье үхэр гарзалаагүй. Гадна, фермэ дээрэнь малшадай зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнхэй.

Мүнөө түл абалгын эгээн харюусалгатай үе болобо. Һаалишад Кукшинова, Манханова, Бадураева гэгшэд мүнөө 6—7 тугал абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна.

А. Дарханов.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи занятинуудай идейно-политическэ хэмжээе улам дээшэлүүлхэ

☆

А. АЖГИБКОВ, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша.

☆ ☆

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд идеологическа хүдэлмэриие тоодоггүй ябадалые бүримүhэн усадхажа, партиин ба гүрэнэй бүхы звенонуудта марксизм-ленинизмын пропагандые hайжаруулха гэhэн эрилтэ партийна организацинуудта хэhэн байна. Съезд дээрэ баталагдаhан партиин Устав болбол политическэ бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, марксистско-ленинскэ теориие хододоо шудалха гэжэ коммунист бүхэниие уялгална.

Партиин съездын шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан партийна пропагандын үмэнэ шэнэ ехэ зорилгонууд табигдаба. Партийна пропагандын гол шухала зорилгонь юуб гэхэдэ, пропагандистска хүдэлмэриин бүхы арга методүүдые хэрэглэн, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гайхамшаг зохёолые, партиин түүхэтэ XIX съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые коммунистнуудай болон партийнабэшэ интеллигенциин гүнзэгыгөөр шудалха ябадалдань туhалха, тэрэнэй үндэhөөр партийна, гүрэнэй ба ниитын организацинуудай бүхы ажал-ябуулгые hайжаруулха, коммунистическэ байгуулалтын бүхы участогуудта шэнэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ тэдэнэй эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ ябадал болоно.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон манай республикын аймагуудай комитедүүд ба партийна эхин организацинууд партийна hуралсалые hайжаруулха, политhургуулинуудай ба кружогуудай занятинуудай идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилгоор зарим тэды хүдэлмэри хэhэн байна. Олонхи hурагшад занятинуудтаа байлсажа, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо.

Гэхэтэй хамта, съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые, нүхэр И. В. Сталинай шэнэ зохёолые шудалха хэрэг эмхидхэлгэдэ горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ шалгалта харуулба. Олохон партийна организацинууд партийна гэгээрэлые халирхайгаар хүтэлбэрилдэг, политhуралсалда хэды хүнэй хабаадуулагдаhан тухай элдэб тоо мэдээнүүдые суглуулаад лэ, харин этээл шухала асуудалнуудта: занятинуудай идейно-политическэ хэмжээндэ, коммунистнуудай ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй политическэ ургалтада ёhотой анхарал хандуулдаггүй зангаараа.

Партийна комитедүүд кружогуудай болон политhургуулинуудай занятинуудай идейно-политическэ хэмжээе hулаар хинан шалгадаг байна. Занятинуудай ямараар үнгэргэгдэhые мэдэхын тулада партийна эхин организацинуудай секретарьнууд, бюрогой гэшүүд, айкомуудай ба горкомуудай секретарьнууд жиирэй коммунистнуудтай хөөрэлдэдэггүй, кружогуудай, политhургуулинуудай, семинарнуудай занятинуудта, политическэ hуралсал тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн партийна бюрогой заседанинуудта, партийна суглаануудта байлсадаггүй байна.

Партийна пропагандын амжалта, занятинуудай идейно-политическэ хэмжээн түбхын түрүүндэ пропагандистска кадрнуудhаа дулдыдадаг байhаниинь мэдээжэ. Теэд энээниие партийна организацинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа партиин Иволгын, Прибайкальска, Сэлэнгын ба Кударын айкомуудай хүдэлмэрилэгшэд мартаhан байна. Иволгын, Прибайкальска, Сэлэнгын ба Кударын олохон пропагандистнууд өөhэдынгөө хүндэтэ даалгабаринуудта партийна ёhоор хандажа, занятинуудтаа hайнаар бэлэдхэнэ, кружогойнгоо гү, али политhургуулиингаа хүдэлмэриие шадамараар эмхидхэжэ, марксистско-ленинскэ теориие шудалха хэрэгтэ hурагшадаа оролдосотойгоор хабаадуулна, съездын материалнуудые тэдэнэртэ гүнзэгыгөөр ойлгуулна. Гэбэшье, эрхим hайн пропагандистнуудай хүдэлмэриин энэ дүй дүршэлые тус айкомууд муугаар согсолон дэлгэрүүлнэ.

Тон шухала партийна энэ даалгабариие дүүргэхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд пропагандистнуудай дунда мүн лэ бии байна. Тэдэнэр занятинуудтаа муугаар бэлэдхэнэ, тэдэнээ hонигүйгөөр үнгэргэнэ, материалайнгаа удхые эли тодоор тайлбарилжа үгэнэгүй. Партиин айкомууд эдэ баримтануудтай эбсэнэ, занятинуудай шанарай түлөө пропагандистнуудай харюусалгые дээшэлүүлнэгүй.

КПСС-эй съездын шиидхэбэринүүдые ба материалнуудые шудалха хэрэг зарим кружогуудта, политhургуулинуудта ажахын-политическэ зорилготой холбоогүйгөөр ябуулагдана. Занятинуудаа үнгэргэхэдөө олохон пропагандистнууд предприятиин, эмхи зургаанай, МТС-эй, колхозой хүдэлмэридэ бии байhан дутагдалнууд тухайда hурагшадтаа хэлэжэ үгэдэггүй. Энэ дутагдал, жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин пропагандист нүхэр Григорьевой хүдэлмэридэ бии байна. Съездын материалнууд тухай заняти үнгэргэхэ зуураа, тэрэ хадаа колхозойнгоо ажал хэрэг тухайда юушье хэлэдэггүй. Теэд колхоздонь айхабтар олон дутагдалнууд бии юм. Комбайнуудай сохиhон таряан hүүлшын үе болотор полинууд дээрээ хэбтэжэ байгаа. Тэрэниие хуряажа абаха, бүридхэхэ талаар ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Колхоз натура түлэбэреэр МТС-тэ ехэ үритэй, үрhэ хүрэнгэ хаалга унжагайруулна. Мүн hүнэйтоварна фермэдэшье горьтойхон дутагдалнууд бии. Нүхэр Григорьев эдэ баримтануудые өөрынгөө хөөрэлдөөндэ хэрэглэдэггүй, кружогойнгоо хүдэлмэриие колхозой зорилгонуудтай холбохын түлөө оролдодоггүй. Ажахын байгуулалтын талаар съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ гээшэ колхоздоо бии байhан дутагдалнуудтай эбсэшэгүй байха, журам бэхижүүлхэ, колхозойнгоо зөөриие арбидхаха ба тэрэниие нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр хамгаалха ябадал мүн гэжэ коммунистнуудта тэрэ ойлгуулжа үгэнэгүй.

Мүн тэрэшэлэн тус аймагай Молотовой ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудай кружогуудта съездын материалнуудые шудалха хэрэг колхозой урда табигдаhан зорилготой холбоогүйгөөр ябуулагдана. Политическэ хүдэлмэриие тоодоггүй ябадалые усадхаха, хуушанай үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ, hэрэмжэтэй байха гэхэ мэтээр занятинууд дээрээ эндэхи коммунистнууд дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэдэг. Гэбэшье, өөhэдынгөө ажал хэрэгые шүүмжэлхы ёhоор тэдэнэр сэгнэдэггүй, зариманиинь гэртээ бурхануудаа тахиhан зангаараа байна.

Социалистическэ байгуулалтын бодото зорилгонуудтай холбоогүй иимэ пропагандын тодорхой ба нүлөө ехэтэй байжа шадахагүйнь элитэ. Иимэ пропаганда урдань табигдаhан зорилгые дүүргэнэгүй, коммунистнуудые идейнэ бэлэдхэлтэй, политическэ хатуужалтай болгохо, ажахын ба культурна байгуулалтын бүхы hалбаринуудта тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ багаар туhална.

Съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые, нүхэр Сталинай шэнэ зохёолые пропагандалгын идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхын тулада партийна комитедүүд пропагандистнуудай урда шанга эрилтэ табиха, тэдэнэй хүдэлмэриие үдэр бүхэндэ хинан шалгаха, пропагандистска мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь тэдэнэртэ туhалжа байха зэргэтэй. КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые hурагшадтаа эли тодоор ойлгуулха, тэдэнэй гүн гүнзэгы удхые hурагшадта тайлбарилжа үгэхэ, социализмhаа коммунизмда дамжан орохо хэрэгые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэ шиидхэбэринүүдэй тон ехэ удхашанартай байhые hайнаар ойлгуулха шадабари пропагандистнуудта олгохо шухала. Съездын шиидхэбэринүүдые колхозой, предприятиин, МТС-эй, совхозой, эмхи зургаанай, hуралсалай газарай урда табигдаhан бодото зорилгонуудтай шадамараар холбохо эрилтэ пропагандист бүхэнэй урда табиха шухала. Тэдэнэр хадаа ажахын ба культурын гол шухала hалбаринуудай хэр зэргээр хүгжэжэ байhые hайнаар мэдэхэ зэргэтэй.

Марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалжа байhан коммунистнуудай ямараар hуража байhые партиин олохон айкомууд ба горкомууд хинадаггүй гэжэ шалгалта харуулба. Үнэндөө энэ хэрэг орхигдошонхой. Партийна эдэбхитэдэй семинарнууд саг соогоо үнгэргэгдэнэгүй, занятинуудынь теоретическэ ба идейно-политическэ доодо хэмжээндэ болодог.

Кударын аймагай хүтэлбэрилхы олохон хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагые даагша нүхэр Соковников, хүдөөгэй ба колхозно барилгын таhагые даагша нүхэр Ключарев, «Кударинский колхозник» гэжэ газетын редакциин секретарь нүхэр Громова, гүрэнэй банкын отделениие эрхилэгшэ нүхэр Базаров ба бусад энэ жэлдэ хайшан гэжэ hураха тухайгаа мүнөө болотор «түсэб» зохёожо байна. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэдшье hайн жэшээ харуулнагүй. Партиин съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые шудалха семинар партиин айкомой дэргэдэ эмхидхэгдэнэхэй. Недели бүхэндэ эндэ заняти үнгэргэгдэхэ байhан аад, үнгэрhэн хоёр hара соо оройдоо нэгэ удаа заняти болоо. Энээгээр хүдэлмэреэ тус семинар мүнөө зогсоогоод байна.

Эдэбхитэдэй hуралсалда Сэлэнгын аймагта хэр зэргэ анхарал хандуулагданаб гэхэдэ, ямар семинарта хэнэй хабаадаха байhые тодорхойлоод, консультантнуудые томилоод лэ, саашань бэшэ юуншье эндэ хэгдээгүй байна. Энээн дээрэhээ аймагай эдэбхитэдэй семинар намарhаа хойшо оройдоо нэгэ дахин болоо. КПСС-эй съездын материалнууд мүнөө эндэ огто шудалагдахаяа болишонхой. Теэд аймагай эдэбхитэдэй энэ семинарта КПСС-эй айкомой секретарьнуудшье hуралсаха ёhотой байгаа.

Эдэбхитэдэй hуралсалда партиин айкомой нимээр хандаhан ябадал юу харуулнаб гэхэдэ, КПСС-эй съездын шиидхэбэринүүдhээ политическэ зохихо тобшолол тэдэнэрэй үшөө хээгүй байhые гэршэлнэ.

Ажабайдалhаа гээгдэхэгүйн, партиин табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада манай бүхы кадрнууд идейно-теоретическэ хэмжээгээ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, партиин политическэ баян дүй дүршэлые шудалха уялгатай.

Партийна организацинууд болбол кадрнуудай политическэ hуралсалые хододоо хинан шалгажа байха, тэдэнэртэ туhаламжа үзүүлхын тулада лекцинүүдые, консультацинуудые, семинарнуудые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёолые шудалха кружогуудые эмхидхэхэ зэргэтэй.

Коммунистнуудай политическэ hуралсалда партиин айкомуудай ба горкомуудай библиотекэнүүд горьтойхон туhаламжа үзүүлхэ зорилготой. Гэбэшье, урдаа табигдаhан зорилгонуудаа олохон библиотекэнүүд муугаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, партиин Сэлэнгын айкомой библиотекэ (даагшань нүхэр Забанов) номуудые хүнүүдтэ үгэхэhөө ондоо юушье хэдэггүй. Тэрэ хадаа справочна, библиографическа, выставочнэ хүдэлмэри эмхидхэнэгүй. Харин хаа-яа лекцинүүдые эмхидхэдэг. Библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие мүнөө бүхы хэмжээгээр hайжаруулха шухала.

КПСС-эй съездын шиидхэбэринүүдые ба материалнуудые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай зохёолые шудалха хэрэг комсомольско политhуралсалай системэдэ мүн лэ дутагдалнуудтайгаар ябуулагдана. Партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, комсомолецуудай ба залуушуулай политическэ hуралсалые hайжаруулха, бии байhан дутагдалнуудаа усадхаха хэрэгтэнь комсомольско организацинуудта туhалха, партиин съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые комсомолец, залуу эдэбхитэ бүхэндэ гүнзэгыгөөр шудалуулха зэргэтэй. Комсомолецуудай ба залуушуулай политическэ hуралсалые партийна организацинууд саг үргэлжэ хинан шалгажа байха уялгатай.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй политическэ hуралсалые эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагай газетэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Аймагай газетэнүүдэй зорилго юуб гэхэдэ, партийна ба комсомольско гэгээрэлэй системэдэ партиин XIX съездын материалнуудай ба шиидхэбэринүүдэй, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолой хэр зэргээр шудалагдажа байhан тухай саг үргэлжэ бэшэжэ байха ёhотой. Тэдэнэр хадаа политhургуулинуудай ба кружогуудай идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, партийна организацинуудай бодото ажал-ябуулгатай үзэжэ байhан материалаа таhаршагүйгөөр холбохо ябадалда гол шухала анхаралаа хандуулха, партийна hуралсалые эмхидхэлгэдэ бии байhан дутагдалнуудые эрид шууд шүүмжэлхэ, пропагандистнуудай хүдэлмэриин эрхим дүй дүршэлые согсолон дэлгэрүүлхэ уялгатай.

Мүн партийна организацинууд болбол партийна гэгээрэлые эмхидхэхэ хэрэгтэ бии байhан дутагдалнуудые эрид шууд усадхаха, политhургуулинуудай ба кружогуудай занятинуудай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, партийна эхин организацинуудай, пропагандистнуудай ба бүхы коммунистнуудай урда шанга эрилтэ табижа, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые, съезд дээрэ тэрэнэй хэлэhэн үгые, партиин XIX съездын материалнуудые ба шиидхэбэринүүдые гүн гүнзэгыгөөр шудалха хэрэг хангаха зорилготой.

Казанска улhанай комбинадай бүд нэхэгшэ Сталинска шангай лауреат П. П. Лаврентьевагай нэрэ Татари дотор ехээр алдаршанхай. hүүлшын 3 жэлэй турша дотор П. П. Лаврентьева 200 гаран залуу текстильщигүүдые ажалай стахановска методүүдтэ hургаба. Үнгэрhэн жэлдэ П. П. Лаврентьева Венгерскэ Арадай Республика ошоходоо, өөрынгөө дүй дүршэлые венгерскэ бүд нэхэгшэдтэ дамжуулан үгэбэ.

Нүхэр Лаврентьева СССР-эй Верховно Соведэй депутат юм. КПСС-эй XIX съездын делегат байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ П. П. Лаврентьева өөрынгөө басаган Валентинатай хамта гэртээ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр, олон үхибүүдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө шагнаба.

9 үхибүү түрэhэн ба хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын ордоноор Хэжэнгын аймагай Ородой Адаг гэжэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Евдокия Савельевна Степанова, Баунтын аймагай Окупево тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Александра Тихоновна Пантина, Улан-Удэ городой Пригороднэ районой мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн эхэнэр Ксения Ивановна Докукина гэгшэд шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ II ба III шатын орденуудаар 25 эхэнүүд шагнагдаба.

«Эхын медаль» гэжэ I ба II шатын медальнуудаар 74 хүн шагнагдаhан байна.

Агитбригада колхозуудаар ябаба

Байкало-Кударын аймагай культурын байшангай коллектив колхозуудай холын гүүртын малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үнгэргэхын тула агитбригада эмхидхэбэ.

Энэ бригада тус байшангай директор А. А. Гинеевэй хүтэлбэри доро Куйбышевай, Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай малай фермэнүүдээр ябаhан байна.

Агитбригадын репертуарта дуунууд, шүлэгүүд, зүжэгүүд оронхой. Мүн уласхоорондын байдал тухай лекци уншагдаа. Бригадын гэшүүдэй дунда ябалсаhан медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд малшадта медицинскэ туhаламжа үзүүлээ.

Малшад агитбригадын гэшүүдые халуунаар угтажа, тэдэнэрэй табиhан концертээр ехэ hонирхоhон, саашадаа ходо ерэжэ байхые хүсэhэн байна.

А. Дарханов.

С. АНГАБАЕВ.

Унтаршагүй одон

Кремлиин Одон,
хажууhаашни шэртэнэм:
Хэды хурса,
хэды халуун элшэтэйбши.
Шамтай ходо ушардаг байгааб
мэдэнэм,
Шагналши мүнөө,
ойро зуура шагналши.

Баргажан нютагаймни
баян үргэн талада
Басаган-геройн энгэрые гоёоhыеш
hананам.
Баатараар хилээ сахигшын
шэнэ малгайда
Бадаран байхыеш
энэ холоhоо харанам.

Октябриин ойе hаяхан
эндэш угтаа hэм.
Одоо хизааргүй hэн
хүн зоной далай...
Мавзолейн трибунаhаа
баруун гараараа Сталин
Мэндэшэлхэдэмни обёороод,
харюусажа даллалай.

Малажалые хүгжөөлгын шухала асуудалнууд

(КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой пленумhээ)

hаяхан партиин Байкало-Кударын айкомой ээлжээтэ пленум болоhон байна. Ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ, тэжээлэй база бэхижүүлхэ ба малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэмжээнүүд тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. А. Вторушин элидхэл хэhэн байна.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ үнгэрэгшэ жэлдэ олонхи колхозуудай правленинүүд ба партийна эхин организацинууд горьтойхон анхарал хандуулhанайнгаа ашаар адуу малайнгаа тоо толгойе зарим тэды олошоруулhан, ашаг шэмыень бага зэргэ дээшэлүүлhэн байна гэжэ элидхэлшэ ба пленум дээрэ үгэ хэлэhэн нүхэд тэмдэглэбэ.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй 1952 оной түсэбые Ленинэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозууд амжалтатайгаар дүүргэжэ, эбэртэ боддо малайнгаа, хонидойнгоо ба гахайнуудайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулаа. Гэхэ зуура, малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Илангаяа малай ашаг шэмэ ёhотойгоор дээшэлүүлэгдэнэгүй. Малай түл муугаар абтана.

Мүн ниитын малажалые хүгжөөлгэдэ олон малай hубайрха ябадал горьтойхон hаад ушаруулна гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Мүнөө малай үбэлжэлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Адуу малаа гүйсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангажа шадаагүй дээрэhээ «Путь к коммунизму» колхоздо олон мал тураhан, үхэhэн байна. Малай үбэлжэлгэдэхи дутагдалнуудые тон ойрын саг соо сүм усадхаагүй хадаа ниитынгээ малажалые саашадань амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадахагүй байнабди гэжэ пленумдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Мүнөө жэлэй малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада эгээл эрхим hайн колхозниг уудаа мал-ажал дээрэ табиха шухала. Энэ үбэлэй, хабарай үедэ орооной кампаниие hайнаар ябуулха, бүхы эхэ малаа ороондо оруулха гээшэ отара, гүүртэ, фермэ, колхоз бүхэнэй гол шухала зорилго мүн гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Ниитынгээ малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхын тулада адуу малай hайн байрануудые бариха хэрэгтэй.

Мүн пленум хадаа малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулhан байна. hүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхозууд тэжээлэй культурануудай талмайе үргэдхэхэ, тэдэнэй ургасые саашадань дээшэлүүлхэ ябадалда горьтойхон анхарал хандуулhан байна. Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые үшөө ёhотойгоор шиидхэнэгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ Сталинай, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозууд тэжээлэй культурануудые тон багаар тариhан байна. Сабшалангай газарнууд hайжаруулагданагүй, түрүү луговодуудай дүй дүршэл хэрэглэгдэнэгүй, силос ехээр дарагданагүй.

Мүн малажалай ажал ехэтэй участогуудые механизацилха хэрэг ёhотойгоор шиидхэгдэнэгүй гэжэ пленумдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

—Кабанскын МТС-эй директор малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар ямаршье хэмжээ абанагүй,—гэжэ аймгүйсэдкомой колхозно барилгын таhагые даагша нүхэр Шустов мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн олонхи колхозуудшье барилгын материалнуудые мүнөө бэлэдхэнэгүй, үнгэрхэдөө дархашуулаа ондоо ажалда хүдэлмэрилүүлжэ байна.

—Ждановай нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна организаци малай үбэлжэлгэдэ саг үргэлжын анхарал табинагүй, малшадта ажаhуудалай зохистой услови хангана гүй, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри огто ябуулнагүй,—гэжэ КПСС-эй айкомой гэшүүн нүхэр Шергин шүүмжэлбэ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэhэн «Коминтерн» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Хандархаев малай үбэлжэлгэ эмхидхэхэ талаар өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэhэн байна.

—Малшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, даалгагдаhан хэрэгэйнь түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Мүн малай тэжээлые тон гамтайгаар гаргашалха зуураа, нэмэлтэ тэжээл болгон мүнөө хагда бэлэдхэжэ байнабди. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ тусгаар бригада манайда эмхидхэгдэнхэй,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Пленум дээрэ хамта 14 хүн хэлэhэн байна.

Партиин айкомой гэшүүд, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, ниитын малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ үнэтэ хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулhан байна.

Ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгые КПСС-эй айком ба аймгүйсэдком хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ гэhэн шүүмжэлэл пленум дээрэ хэгдэhэн байна.

Пленум хадаа зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаараа тодорхой шиидхэбэри баталан абаа.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

Муугаар ажалладаг почтальон

Доодо-Тори тосхонhоо арбаад модоной газарта «Заветы Ильича» гэжэ томодхогдоhон колхозой центр, Бургалтайн МТС байдаг. Эндэхи ажалшад газетэ, журналнуудые олоор захинхай.

Энэ колхозой почтальоноор Цырендари Цыбикжанова ажаллана. Үдэр бүри Доодо-Тори ошохоёо залхуураад, почтальон Цыбикжанова 2—3 хоножо ошоходоо, нилээд ехэ корреспонденци асараад, захигшадтань тараадаггүй, гэртээ хэдэн хоногоор даража хэбтүүлнэ. Хажуудаа байhан Бургалтайн МТС-эй механизаторнуудай захиhан газетэ, журналнуудые асаржа, захигшадтань хубаахын түлөө МТС-hээ hарадаа 50 түхэриг мүнгэ абадаг аад, корреспонденциие МТС-эй контородо оруулжа хаяжархёод ябашалаг заншалтай. Ушар иимэhээ, механизаторнуудай захиhан газетэ, журналнууд дутадаг, үгы болошодог, захигшадтаа хүрэдэггүй байна.

—Би хадаа «Агитаторай блокнот» захиhан байгааб. Теэд жэлэй эхинhээ хойшо мүнөө болотор оройдоо нэгэ номер абанхайб. Бэшэ номернуудынь мүнөө болотороо намда хүрэжэ ерээдүй, газетэнүүд дутуу ерэдэг, — гэжэ нүхэр Дарижапов хөөрэнэ.

«Заветы Ильича» колхозой холын гүүртэнүүдтэ байдаг малшадай захиhан газетэнүүд хаhа саг соогоо абтанагүй. Зарим ушарнуудта малшад 10—15 хоногто газетэ абаагүй байдаг юм. Газетэ, журналнуудые захихынь захяадаа тэдэнээ абахагүй гү, али олон үдэрөөр гээгдүүлжэ абахада ехэ муу байдаг гэжэ тэдэнэр зүб хэлсэнэ.

Д. Доржиев.

Фотографи, парикмахерска хэрэгтэй

Ахын аймагай центр Орлик тосхондо фотографи, парикмахерска үгы юм. Тиимэhээ эндэхи ажалшад фотокарточкада хэрэгтэй болоходоо гү, али үhэеэ абхуулхадаа хүнүүдые бэдэрхэ баатай болоно.

Аймцентртэхи ба хүдөө нютагуудтахи ажалшад документнүүдээ hэлгэхэ болоходоо, аймаг дотор фотографые бэдэржэ ябадаг. Теэд, хүдөөhөө ерэhэн колхознигууд фотокарточка хүлеэжэ, хэдэн үдэр гээдэ.

Аймаг дотор фотокарточка сохидог хүнүүд яhала олон бии. Теэд тэдэнэр карточкануудые муугаар гаргадаг, мүнгэ ехээр абадаг юм. Фотограф Бурлаков өөрынгөө дуран соо фотокарточка гаргажа, хүнүүдэй мүнгэ суглуулна. Аймсоведэй гүйсэдкомой финансова таhаг эдэ хүнүүдэй ажал шалгадаггүй, тэдэнhээ ямаршье налог абадаггүй байна.

Аймцентртэ фотографи, парикмахерска нээхэ арга боломжо бии гээшэ. Аймагай коммунальна ажахын таhаг энэ хэрэгтэ hаналаа табиха ёhотой.

Д. Гомбоев.

Бичурын сахарай завод шэнэ табанжэлдэ

Манай Бурят-Монголдо сахарай промышленностине хүгжөөжэ болохо байһанине Бичурын сахарай заводой худэлмэриин практика гэршэлнэ.

Урдань хаанта засагай үедэ манай эндэ — Байгалай үмэнэ сахар гаргагдадаг болохо юм гээ, этигэхэ хүнүүд үсөөн байха байгаа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Бичурын аймагай территори дээрэ сахарай завод баригдажа, манай эндэ ургуулагдаһан сахарай свёклоһоо сахар гаргадаг болоһон байна юм. Энэ хадаа манай республикада баригдаһан анха түрүүшын сахарай завод болоно.

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо сахарай свёклын ургасые дээшэлүүлхэтэй хамта, сахар гаргалгые ехэ болгожо, хүн ондо сахар худалдалгые 2 дахин ехэдхэхэ зорилго табигдаһан байна. Табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгые бэелүүлэн, манай завод өөрынгөө гаргаһан продукцияар республикынгаа арад зоной хэрэглэмжын зарим хубиие хангадаг болохо юм.

Манай завод хоёрдохи жэлээ болоод үйлэдбэрилэн гаргажа байна. 1952 ондо сагаан элһэн сахар гаргадаг болоо. Энэ жэлдэ үйлэдбэриингөө технологическа процессүүдые нарижуулан һайжаруулһанай ашаар, заводой үйлэдбэриин бүтээсые 25 процент дээшэлүүлээбди. Табанжэлэй эсэс хүрэтэр сахар гаргалга 78 процент хүрэтэр ехэдхэгдэхэ ёһотой байна. Мүн сахар гаргалгын шанар эрид һайжаруулагдаха зэргэтэй. Заводой үйлэдбэриин хүсэнэй ехэдхэтэй хамта шэнэ барилганууд болон түхеэрэлгэнүүд нэмээгдэнэ. Энэ жэлдэ машинна залай болон складай барилга дүүргэгдэхэ юм. Мүн котельнэдэ нүүрһэ түлигэ механизировалэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн худэлмэришэдэй гэр бүлын условиие һайжаруулхын талада гэр байрын барилга үргэдхэхэ юм. Хошоод квартиратай стандартна арбан шэнэ гэр баригдаха, мүн заводой худэлмэришэдэй посёлогто водопровод татагдаха гэжэ хараалагданхай.

Бичурын аймагай колхозууд свёкло тарилгада гол түлэб һураба. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Калининай нэрэмжэтэ колхоз 100 гектарай талмай дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүхэнэй 80 центнер ургаса хуряагаа. Тиихэдэ тэрэ колхоздо Куприянова, Федотова, Ткачева гэгшэдэй звенонууд га бүриһөө 115—115 центнер, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой звеньевой Лезунова гектар бүриһөө 158 центнер ургаса абаһан байха юм.

Гэхэтэй хамта, заводой эрилтые дүүрэнээр хангахын тула ехэ свёкло хэрэгтэй юм. Тиимэһээ свёклын ургасые бүри дээшэлүүлхэ зорилго аймагай колхознигуудай, МТС-үүдэй худэлмэрилэгшэдэй урда табигдана. Свёкло ургуулхын тула ехэ худэлмэри хэхэ хэрэгтэй юм. Тэрээндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ тон шухала. Тэрэшэлэн тарилга, хуряалга агрономическа түрүү наукын зааһан болзор дотор хэгдэхэ ёһотой. Свёклын тарилгые уһалалга һайжаруулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, ехэнхи участогууд вегетативна уһалуурида оруулагдаха зэргэтэй.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ аймагай партийна, советскэ болон худөө ажахын органууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Гэбэшье, тэдэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд тус асуудалда анхаралаа багаар табина. Мүн зарим колхозуудай, илангаяа Молотовой, Маленковой болон бусад колхозуудай түрүүлэгшэнэр энэ худэлмэриие тооногүй. Дурсагдаһан дутуу дунданууд түргэнөөр усадхагдаха ёһотой.

Заводой ургахатай хамта үйлэдбэриин мэргэжэл шудалһан эрхим хүнүүд ургалсана. Анхан заводой тогтоходо жиирэй худэлмэришөөр ерэһэн Ш. Гушин мүнөө токарь болонхой. Мүн П. Слепнев—машинист, А. Бибиков—аппаратчик болоо. Мүнөө нютагай зонһоо үйлэдбэриин кадрнуудые олоор бэлэдхэхээр хараалагдаа.

Контрактаци дүүргэһэн свёкло таригшад-колхознигууд хүнгэлэгдэһэн сэнтэй сахар абадаг байха юм. Тэрэшэлэн сахарһаа гадна, жом, натока гэхэ мэтын үлэгдэлнүүд сахарна свёклоһоо гарадаг. Тэдэ үлэгдэлнүүд колхозой малда тэжээлэй үнэтэ продукт болоно.

Бичурын сахарай заводой коллектив шэнэ табанжэл соо республикынгаа арад зондо сахар үгэлгые ехэдхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна.

Н. Скоробач, Бичурын сахарай заводой директор.

Социалистическэ мүрысөөн үргэдэнэ

Нютагай Соведүүдэй һунгалтадай хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, мяха-консервын комбинадай худэлмэришэд горьтой амжалтануудые туйлаа. Эндэ гаран бригаданууд хоорондоо мүрысөө эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн, гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулһан байна.

Социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Нина Федороватай бригада февралиин 14-до хоёр һарынгаа түсэбые дүүргэжэ, консервнэ завод соогоо түрүү һуури эзэлбэ. Тус бригадын мемберые халан абаһан нүхэд Павловский, Белых гэгшэдэй бригадынхид февраль һарын даалгабариие мүн энэ һарын 20-до дүүргэбэ.

Мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан бригаданууд продукциин шанарые һайжаруулха, тэрээнэй өөрынь үные химдаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиһан байна. Жэшээнь, консервнэ заводой нүхэд Антонова, Кандабаева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригада консервэ хэхэдээ мяха гамтайгаар, техническэ гуримай ёһоор гаргашалһанай ашаар 10 мянган банка консервэ хэжэ боломоор мяхан ба бусад зүйлнүүдые арбилаа. Мүн яһанай тоһо хайлуулдаг нүхэр Лоскутниковагай бригада нэгэдэхи сортын тоһо гаргалгые 12 процентээр дээшэлүүлээ.

Г. Артемов.

Саянтын МТС-тэ

Саянтын МТС республика дотороо түрүү МТС гэжэ суутай. Тракторна худэлмэриин 1952 оной түсэбые 108 процент дүүргээ һэн. Энэ МТС-эй механизаторнууд 10 тонно горючи ба түрхихэ материал алмаһан, ороохото культурануудай ургаса абаха түсэбөө дүүргэһэн байна.

1952 ондо эндэхи механизаторнууд трактор, машинануудаа һайнаар абажа ябаад, намар-үбэлэй заһабарилгада горьтой амжалта туйлаа. Союзай түрүү МТС-үүдэй жэшээгээр, заһабарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд эндэ узловой метод хэрэглэһэн байна. Узловой методтэ хүсэд ороһоной ашаар 50 механизаторнууд заһабарилгаһаа сүлөөлэгдэжэ, үбэлэй сагта колхозуудтаа худэлмэрилөө. Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, Саянтын механизаторнууд тракторнууд болон худөө ажахын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид, январиин 1-дэ дүүргэһэн байна.

Хабарай полевой худэлмэридэ бэлэдхэжэ байхатаяа хамта, Саянтын механизаторнууд агротехникын ба механизациин талаар эрдэмээ дээшэлүүлжэ, партиин XIX съездын материалнуудые шудалжа байна.

Тус машинно-тракторна станциин коллектив Байкало-Кударын аймагай худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй хандалгые зүбшэн хэлсээд, тэдэнэй уряае нэгэн һаналаар һайшааха зуураа, саашадаа комбайнуудай, таряа болон үбһэ хуряалгын машинануудай заһабарилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ, мүн полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлтэдэнь, худөө ажахынгаа машина зэмсэгүүдые заһабарилгадань харьяата колхозуудтаа туһалха гэжэ шиидэһэн байгаа. Энэ зорилгоёо тэдэнэр мүнөө бодотоор бэелүүлжэ байна.

Байгша ондо харьяата колхозуудайнгаа бүри һайн ургаса хуряахын тула тэмсэхэ гэжэ энэ МТС-эй механизаторнууд шиидэнхэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: комисси худөө ажахын машинануудай заһабариин шанарые шалгажа байна. Наада таладань (зүүн гарһаа баруун тээшээ) МТС-эй директор С. Танхасаев, директорые политическэ талаар орлогшо Сергеева, худөө ажахын машинануудай механик В. Мункуев гэгшэд.

2. Энэ станциин эрхим механик Д. Бабасанов, механик-шалгагша Д. Энкеев гэгшэд комбайнын моторой радиаторэй сердцевиные шалгажа байна.

3. МТС-эй главна агроном комсомолка А. Прокопьева трактористнууд, учётчигууд ба тракторна бригадануудай бригадирнуудтай агротехникээр заняти хэжэ байна.

Тэрээнһээ гадна, худөө ажахын машинануудай механик В. Мункуев МТС-эй залуу механизаторнуудтай заняти үнгэртэдэг байна. Тэдэнэр техникэ шудалжа, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлнэ.

М. Минеевэй фотоочерк.

Ажалшадай культурна эрилтые эрхимээр хангая

Коммунистическэ парти, советскэ правительство арад зондо кино харуулгые һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Мүнөө манай оронэй социализмһаа коммунизмда дамжан орожо байгаа үедэ ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхын тула советскэ киногой үүргэ ехэ болоо.

Би киноискусствода хара багаһаа хойшо дуратай, кинокартина бүхэниие харахые ехэтэ хүсэдэг ба киномеханик болохые оролдодог байгааб. «Бүхы искусствэнуудһаа бидэндэ эгээн шухалань кино мүн»—гэһэн В. И. Ленинэй заабариие, мүн «Советскэ засагай мэдэлдэ кино хадаа сэгнэшэгүй ехэ хүсэн болоно» гэһэн И. В. Сталинай һургаалые хододоо һанажа ябагшаб. 1947 ондо сэрэгэй албанһаа бусажа ерээд, киномеханик болохо гэһэн өөрынгөө хүсэлые бэелүүлхэ зорилгоор тэрэ дары 6 һарын курсада Новосибирск город ошоһон байгааб. Курсаяа дүүргэжэ ерээд, нүүдэл кинодо худэлмэрилжэ эхилээб. Түрүүшын һарада элдэб бэрхэшээлнүүд миниин худэлмэридэ тохёолдогшо һэн. Теэд 2—3 һара ажаллаад байхадаа киноаппаратурынгаа орёо оньһон техникые гүйсэд шудалһан байгааб.

Би 1948, 1949 онуудай туршада нүүдэл киногой механигаар ажаллаха зууралаа, Зэдын, Гэгээтэйн, Баянай, Үшөөтын сомонуудай хүн зондо кино харуулагша һэм. 1950 онһоо эхилжэ, Зэдэ станциин, Бургалтайн МТС-эй, томодхогдоһон «Коммунизм» колхозой ажалшадта кино харуулдаг болооб.

Үнгэрэгшэ жэлдэ киномеханигуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ, жэлэйнгээ түсэбые 117 процент дүүргээ һэмди. Тиигэжэ, моторист нүхэр Федоров бидэ хоёр аймгүйсэдкомой дэргэдэхи кинофикациин таһагай зүгһөө, мүн кинофикациин Управлениин, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай худэлмэрилэгшэдэй союзай обкомой зүгһөө мүнгэн шанда ба баясхаланда хүртөөбди.

Мүн энэ жэлэй эхинһээшье кино харуулгын даалгабариие бүхы талаарнь 180—200 процент дүүргэнэбди.

Энэ амжалта өөрөө ерээгүйнь элитэ. Киное ажалшадта таһалгаряагүйгөөр харуулха зорилгоор бидэнэр киноаппаратура болон мотороо техническэ талаарнь саг сагтань харууһалдаг ба горючи, түрхихэ материалаар хүсэд хангагданхай байдагбди. Тэрэшэлэн ажалшадтай нигта барисаатайгаар ажалланабди. Захиһан картинынь ажалшадта асархаһаа гадна, ямар картинын гараха байһые эртээнһээ дуулгадаг ба киногоо саг соонь эхилдэг байнабди. Киногой эхилхэһээ урид тэрээнэй удхашанар тухай тобшоор хэлэжэ үгэнэбди.

Ажалшадай культурна эрилтые хангахын түлөө бидэнэр саашадааша эршэмтэйгээр ажаллахабди.

Санжаханда Дампилов, Зэдын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи кинофикациин таһагай киномеханик.

ГАЛНУУД

☆ ☆

РАССКАЗ

☆ ☆ ☆

Ж. БАЛДАНЖАБОН.

—Могойтын станци болохонь,— гэжэ проводница соносхобо.

Батоев Бадма, сайбар хүхэ нюдэтэй залуу хүбүүн, Бурятска республикын удаа, разъезд дээрэ түр зуура зогсохо, тиигээд лэ Могойтын станци болохо гэжэ проводницын хэлэлтэгүйгөөр өөрөө мэдэжэ байгаа һэн. Тэрэ замдаа танилсаһан нүхэдтэеэ гараа барилсажа, вагонай үүдэн тээшэ үни дүтэлэнхэй байба.

Бадма табан жэлэй саада тээ, дунда һургуули дүүргэмсээрээ, Москва һурахаяа ошоһон байгаа һэн. Мүнөө Тимирязевай нэрэмжэтэ худөө ажахын академиие дүүргэһэн дипломтой, СССР-эй Худөө ажахын министерствын эльгээлгээр өөрынгөө түрэлхи колхоз зорижо ябана.

Бадма Москваһаа мордолгон дээрээ өөрынгөө нүхэдтэ иигэжэ хэлэһэн һэн:

—Шэнэ үүлтэрэй забайкальска нютаг бии болгон үдхэхэб...

Мүнөө Бадма гартаа хүрин дугуйтай гансал чемодан баринги. Тэрээ шала дээрэ табижархёод, вагонтэтэй сонхоор газаашаа харана: нэгэл жэгдэ үргэн тала, һэхээтэй байһан заха хизааргүй ном шэнги, һүниин харанхыда тэмиисэ, зохидхон һэбшээн нюурыень һэльбэнэ.

Паровоз хуугайлба.

«О, Могойто!...—гэхэлээр зүрхэнэйнь байжа ядан сохилно.—Гэртээ яагаад ошохо гээшэбиб? Машина дайралдагшаһай».

Үндэр столбнууд дээрэхи ялагар галнууд, вокзалай улаан гэрэлнүүд жэрэгэд, жэрэгэд гэлдээд лэ үнгэрбэ...

Перрон. Хүн зон дүүрэн. Батоев чемоданаа бариад лэ, зоной дундуур ябажа, дайралдаһан лэ хүнһөө асууна:

—«Одон» колхозһоо хүн үгы гү даа?

—Мэдэнэгүйб, үгы бэшэ аа гү,— гэһэн нэгэ янзын харюунууд лэ хүлеэгдэдэг байба.

Гэбэшье, эсэсэй һүүлдэ, колхоздонь хүрэхэшьегүй һаа, дүтүүр, трактаар ошохо янзатай байһан нэгэ ашаанай машина олдобо. Энэ үедэ Бадмын һуужа ерэгшэ поезд хүдэлжэ, аргааханаар ябажа эхилһэн аад, улам саашаа болохо бүрэе түргэдэ түргэдэһөөр, һүниин харанхы соо хушагдажа, һүүлшын вагоной улаахан гал үшөө харагдаһаар зандаа байба.

Дары тэрэ машинаншье ябажа, харгыгаа туяатуулһан өөрынгөө тэрэлые хүсэхэ гэжэ шамдаһан мэтэ, үргэн трактаар шуумайба.

Машина дээрэ һуугшад абяашье гаралсанагүй. Зүгөөр Батоев байжа ядан, үнөөхил тугаарайнгаа асуудал дахин дабтаба:

—«Одон» колхоз ошохо хүн үгы гү даа?

—Үгы бэзэ,—гэжэ тэрэнэй урда тээ буруу хараад. хара суба хэдэрээд һууһан хүн дурата дурагүй харюусаад, һууриһаа хүдэлэншьегүй дам асууба:

—Хайшаа ошохо хүмта? «Одон» колхоз гү?

—Тиихэ, тиихэ,—гэжэ Бадма ехэл шамдуугаар баталба.

—Хаанаһаа ябанат? — гэжэ тэрэ хүн асууба.

Батоевшье өөр тухайгаа хөөрэжэ ороно:

—Москваһаа ябанаб. Тэндэ табан жэл соо, гэртээ ерэнгүй, һураа хүм...

«Москва» гэһэн үгэ хадаа, хүсэтэ суранзан мэтэ, хүн бүхэнэй һанаа сэдьхэл гансата татажа, абяагүй һууһан пассажирнуудшье үгэтэй дуутай болошобо.

—Мүнөө Москваһаа сэхэ ябана гүт? Хэды хоног ябаабта?

—Долоон хоног.

—Зай, хөөрыт даа.

Бадма Москвагай үндэр барилганууд, музейнүүд тухай, нүхэр Сталинда эльгээгдэһэн бэлэгүүд тухай хөөрэнэ:

—Жэшээнь, тэрэ музейдэ ороход. Тэндэ хэдэн олон таһалганууд соо бэлэгүүд табяатай байха юм. Ямар һониин, һанаа сэдьхэл хүдэлгэмэ юумэ гээшэб! Бидэ барайгарай юрын ороохо мэдэнэ гээшэ аабзабди. Нэгэ тиимэ ороохон дээрэ Дели гэжэ индийскэ городой ажалшан арадай эльгээһэн бэшэг байха...

Хөөрэлдэһөөр байтарнь, хорин табан километршье мэдэгдэнгүй үнгэршэбэ. Гэнтэ Бадма, иишэ тиишээ хараашалан бодобо:

—Буухаар болоболби.

Пассажирнууд һони хөөрэһэндэнь баяр хүргэжэ:

—Төөрихэгүй бэзэт?—гэлдэбэ.

Харин Батоев, яажа байнат гэһэн янзатай, гараараа зангана.

—Эндэ түрэһэн гараһан хүн гээшэ бшууб.

Тиин Батоевшье колхоз тээшээ алхалшаба. Энэ дороо аба, эжытэеэ уулзаха болоһондоо, досоонь дэг-дэг гэжэ, эсэхэ сусаха гээшыешье мэдэнэгүй. Яаһан хүхюун гээшэб! Сэсэг набшын хангалтама һайхан үнэртэй Байгалай урдахи талын һэбшээн һалхин инаг хүбүүгээ таалан тэбэриһэн мэтэ угтана. Һүниин харанхы уруу харан, харан алхалба. Энэ дороол электричествын галнууд ялархань аабза гэжэ сэдьхэнэ. Тээсэгэн Бадмын нютагһаа бэшэг абахадань, «бидэшни электростанци баряабди, хүршэ колхознай үшөөл уды байна...» гэжэ хүхюутэйгээр бэшэһэн байгаа һэн.

Гэнтэ, добын оройдо гарахалаарнь, галнууд холоһоо яларан харагдашана.

Бадма хүхюутэйгээр дуугарба:

—Галнууд! Энэ дороол гэртээ хүрэхэм.

Гансата чемоданаа һугабшалан, түргэ түргэн алхалба. «Гэртээ ороходом аба эжы хоёрни яагаад угтагша ааб» гэжэ бодоходоо, энсэдэһэниинь хүрэдэг байба.

...Колхозой үйлсэ, гэрнүүд.

«Яагаа жэгтэйгээр хубилаа тээшэб: үйлсэншье ондоол,»—гэжэ үргэн үйлсөөр гэшхэлэн, шэнэ шэнэ гэрнүүдые, жэрэгэр столбнуудые харахадаа, һанаандань эрхэгүй иимэ бодол ороно:

—Городойхидол адли болоо байна.

Урдаһаань хүнүүд ерэнэ. Бадма тэдэнэй урда хүндэлдин зогсобо:

—Сайн! Нүхэд, эндэ Бата үбгэнэйхи хаана байдаг бэ?

Тэдэнэр томо байшан тээшэ зааба. Сонхо доогуурнь таримал нарһан сагдуулнууд һэгсылдэнэ.

Бадма хүсэд харахашье забдагүй, үүдыень тоншоншьегүй, гэртээ орошобо.

Бадма, гэнтэ оро ороһоор лэ, чемоданаа шала дээрэ табижархёод зогсошобо. Тэрэнэй энхэргэн зүлгы эжынь оронда танигдаагүй хүгшэн урдаһаань харана. Бадма хэлэхэ үгэ хүүрээшье мартажархиһан юумэдэл, гайхангяар хараад байжа байтараа, гэнтэ мэндэшэлэн, асууба:

—Бата үбгэн эндэ байдаг бэшэ аал?

—Юун гэжэ? Би эндэ байнаб,— гэжэ дуугарһаар, таһалгын саанаһаа үндэр хара үбгэн гаража ерэбэ.

Бадма бүри яахашье мүрөө олохоо болибо.

—Хүлисыт,—гэжэ Бадма гэмтэй байһандал уруугаа харашана. — Би ондоо Бата үбгэниие бэдэрнэб.

—Ямар?

—Зоригтын Бата.

Үбгэн һамган хоёр энэмнай хэниие һуража байна гээшэб гэһэндэл нюур нюураа харалсажа, үбгэн асууба:

—Манай эндэ Зоригтын Бата гэжэ айлайхи байхагүй, би Базарай Бата гээшэб. Хүршэ колхоздомнай, нээрээл Зоригтын Батынхи гэжэ айлайхи байхал даа.

—Тэрэ ямар колхозойб?—гэжэ хүгшэниинь асуугаадхиба.

—«Одон» колхозой.

Үбгэн һанаа амарһан хэбэртэй миһэд гэбэ:

—Тиигээ һаа, та, залуу нүхэр, нэгэ бага төөрин алдаа хат. Манайхи «Одон» бэшэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз гээшэ... Та юундэ хүл дээрээ байгаа гээшэбта, һуугыт,—гэхэ зууралаа, һамган тээшээ хилам гэжэ харана. — Зоригтыншье бэшэ һаа, би баһал Бата ха юмбиб даа. Һуугыт, айлшамнай болыт!

Бадма үбгэнэй урдаһаа хараад, стул дээрэ һуужа, өөрынгөө түүхые хөөрэжэ ороно:

—Харахадам галнууд ялархa юм. Тиигээд лэ сэхэ хүрэжэ ерээб манай колхоз гэжэ һанааб.

—Болоол даа,—гэжэ Бата үбгэн тэрэнэй һанаа сэдьхэл заһаха һанаатай хэлэнэ. — Пальтогоо тайлагты. Үглөөгүүр гэртээ хүрэнэ бэзэт... Залуу нүхэр, та Зоригтын Батын хүбүүн ха юмта даа. Танай абые хара багаһаа хойшо мэдэхэ хүн байхаб. Иимэ эрдэмтэй хүбүүтэй болоо юм байна. Һайн гээшэ. Танилсая!

Бата үбгэнэй хэдышье зохидоор хөөрөөшье һаань, төөрижэ ябаһаниинь һанаанһаань гаранагүй:

—Танай колхоз электричествотэй болоогүй гэжэ юундэ бэшэнэ гээшэб?..

Үбгэн халта аниб гэжэ:

— Тиигэжэ бэшэгшэньшье зүб. Тэдэнэй гал үнинэй яларaа юм. Бидэ эгээл мүнөөдэр станцияа табяад байнабди, үшөө болзорһоонь урид.

Бадмын уруу дуруу болоһон шэнги байхада, үбгэн байжа ядан, газаашаа гараһан аад, тиимэшье удаан болонгүй һөөргөө бусажа, хүхюутэйгээр мэдээсэбэ:

— Залуу нүхэр, энэ дороо гэртээ ошохо болоот. Машина ерэхэ. Түрүүлэгшын «Победые» ерэеб.

Бадмын нюур шарай гансата хубилжа, Бата үбгэндэ баярые хэдэн удаа хүргэн, ябаха хэбэртэй бодошобо.

—Бү яарыт! Айлтагүй, наашаа ерэхэ даа. Харин би танай төөриһэндэ баяртай байнаб, — гэжэ Бата үбгэн энеэбхилбэ. — Нэгэдэхеэр, бидэ танилсаба гээшэбди; хоёрдохёор, манай нютагай нюур шарай үдэр бүри хубилжа байна гээшэ.

...Бадма шэнэхэн «Победа» соо шофертой зэргэлэн һуугаад, талын үргэн харгыгаар хүнхинүүлбэ. Уданшьегүй электричествын галаар яларһан «Одон» колхоз, өөрынгөө түрэһэн хүбүүе мянган галнуудаа ялаpуулан, Москвагай радиогой дуу хүгжэмөөр угтаба.

—Зай, колхоздотнай хүрэжэ ерэбэлди даа, — гэжэ шоферынь, Бадма тээшэ харан, энеэбхилээ һэн.

Январь, 1952.

Советско-монголой договорой 7 жэлэй ойтой дашарамдуулан баярай заседани Улан-Баторта болобо

УЛАН-БАТОР, февралиин 27. (ТАСС). Советскэ Союзай ба Монгол Арадай Республикын хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай договорой баталагдаһаар 7 жэлэй ойе монгол арад баяртайгаар тэмдэглэбэ. Республикын столица Улан-Батор МНР-эй ба СССР-эй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй. Монгол-советскэ эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ плакадууд ба лозунгнууд, агууехэ Сталинай портредүүд ехэ байшангууд дээрэ харагдана.

Олониитын организацинуудай, Монголой армиин түлөөлэгшэдтэй хамтадаа Монголой арадай-революционно партиин Центральна ба Улан-Баторска городской Комитедүүдэй, арадай Ехэ хуралай президиумэй, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэһэн баярай заседани договорой долоон жэлэй ойтой дашарамдуулан хүгжэмтэ-драматическа театр соо үдэшэ болобо. Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын дипломатическа түлөөлэгшэд баярай заседани дээрэ байлсаба.

Агууехэ Сталин түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй ба Цеденбал түрүүтэй Монгол арадай-революционно партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд хүндэтэ президиумдэ һунгагдаба.

МНР-эй премьер-министрын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Лхамсурун Монгол Арадай Республикын ба Советскэ Союзай хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсалга тухай договорой баталагдаһаар долоон жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ.

МНР-тэ СССР-эй хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Попов үгэ хэлээ.

Баярай заседанида хаба[illegible] нүхэр И. В. Сталинда [illegible] амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа. «Нүхэр Сталинда Ура!» гэһэн хашхаралдаан болоно. Бүгэдөөрөө хүл дээрээ бодожо, агууехэ Сталинай хүндэлэлдэ халуун оваци хэбэ.

Венгерскэ ба советскэ арадай хоорондын хани барисаанай түлөө!

БУДАПЕШТ, февралиин 27. (ТАСС). Венгеро-советскэ хани барисаанай һаратай дашарамдуулан, эб найрамдалай тала баригшадай ехэ митинг үсэгэлдэр эндэ болобо. Венгеро-советскэ общество ба эб найрамдалай Бүхэвенгерскэ совет энэ митинг зарлаба.

Венгерскэ Арадай Республикын президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, гэгээрэлэй министр ба венгерскэ уранзохёолшодой союзай президиумэй түрүүлэгшэ Йожеф Дарваш, венгеро-советскэ обществын ба эб найрамдалай Бүхэвенгерскэ соведэй хүтэлбэрилэгшэд, мүн венгеро-советскэ хани барисаанай һарада хабаадахын тула Венгри ерэһэн советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд, венгерскэ профсоюзуудай 18-дахи съездэ хабаадахын тула ерэһэн советскэ профсоюзна делегациин гэшүүд президиумдэ һууба.

Эб найрамдалай Бүхэвенгерскэ соведэй президиумэй түрүүлэгшэ ба Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Кошутын нэрэмжэтэ шангай лауреат, академик, уранзохёолшо Эржебет Андич митинг нээбэ.

Советскэ эрдэмтэдэй үмэнэһөө эб найрамдалай түлөө венгерскэ тэмсэлшэдтэ амаршалга хүргэһэн советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин хүтэлбэрилэгшэ академик И. П. Бардиниие сугларагшад нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

Венгерскэ Арадай Республикын металлургиин ба машина бүтээлгын министрын орлогшо Ласло Комьяти, Кошутын нэрэмжэтэ шангай лауреат поэт Лайош Коня, Матиас Ракошиин нэрэмжэтэ Корейдэхи венгерскэ госпиталиин главна врач байһан Дьердь Янош митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Дьердь Янош хадаа эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдалай түлөө корейскэ арадай баатарлиг тэмсэл, Корейдэхи американска агрессорнүүдэй зэрлиг аашанууд тухай хэлэбэ.

Советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд В. П. Друзин ба М. Д. Овсянникова үгэ хэлээ. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнүүд нэрьемэ альгаташалгаар таһалагдаба. «Венгерскэ ба советскэ арадуудай хоорондын хани барисаан мандаха болтогой!», «Сталин мандаха болтогой!» гэжэ соностоно.

Митингын түгэсхэлдэ Эржебет Андич үгэ хэлэбэ. Агууехэ Советскэ Союз венгерскэ арадта дэбжэлтын ба һалбаран хүгжэлтын зам нээгээ. Социализмые байгуулалта ба эб найрамдал хамгаалха хэрэг улам шэн зоригтойгоор ажаллахые, агууехэ Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай ба демократиин лагериие бэхижүүлхэ ябадалда улам ехэ оролдосо гаргахые манһаа эринэ.

Англо-советскэ хани барисаанай обществын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, февралиин 26. (ТАСС). Англо-советскэ хани барисаанай общество февралиин 25-да мэдүүлгэ хэбэ. Англиин эхэнэрнүүдэй национальна Ассамблейн сессидэ уригдаһан, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска Комитедэй түлөөлэгшэдтэ визэнүүдые үгэхэеэ английска правительствын арсаһан тушаа гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн 3-дахи конгресс зарлаха тухай ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй коммюнике

ВЕНА, февралиин 27. (ТАСС). ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитет профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн 3-дахи конгресс зарлаха тухай тусхай коммюнике мүнөөдэр толилбо. Коммюнике соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Олохон национальна профсоюзуудай дурадхалые хаража үзөөд, 1953 оной февралиин 25—28-най сесси дээрээ, ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитет хадаа профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн 3-дахи конгрессые 1953 оной октябрьда Венэдэ зарлаха гэһэн шиидхэбэри абаа.

Конгрессэй даб дээрэ хэлсэхэ зүйлдэ иимэ асуудалнууд оруулагдаа гэбэл:

1. ВФП-гэй ажал-ябуулга тухай тоосоон, ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ажалшадай тэмсэлэй нэгэдэл бэхижүүлхэ талаар профсоюзуудай саашанхи зорилгонууд.

2. Капиталистическэ болон колониальна оронуудта демократическа сүлөө ба национальна бэеэ дааха байдал хамгаалха талаар профсоюзуудай зорилгонууд тухай.

3. Колониальна ба дулдыданги оронуудта профсоюзна хүдэлөөнэй хүгжэлтэ тухай.

4. ВФП-гэй хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга.

Ажалша олониитын эрилтэ хүсэлэнгүүдые гүнзэгыгөөр элирүүлхэ ба конгрессые үргэнөөр үнгэргэхэ зорилгоор, гүйсэдхэхэ комитет хадаа дээрэ дурсагдаһан зүблэхэ зүйл тухай национальна профсоюзуудай ба ВФП-е дэмжэдэг бүхы профсоюзна организацинуудай һаналые мэдэжэ тодоруулха, энэ оной апрелиин 20-до гүйсэдхэхэ бюрогой заседани зарлаха гэжэ ВФП-гэй секретариадта даалгаба. Профсоюзна организацинуудһаа абтаһан ажаглалтануудые хараадаа абажа, конгрессые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ хэмжээ-ябуулганууд тус заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой.

Хьюлетт Джонсон Торонтодо үгэ хэлэбэ

ОТТАВА, февралиин 26. (ТАСС). Февралиин 26-да Торонтодо Месей холл зал соо олоной митинг болоо. Канада-советскэ хани барисаанай обществын уряалаар Канадада ерэһэн Кентерберийскэ сумын ахалагша Хьюлетт Джонсон тус митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Советскэ Союз тухай үнэн зүйлые канадецуудта мэдээсэхын тула энэ общество митинг эмхидхээ.

Хьюлетт Джонсон хадаа Советскэ Союз дотор нацануудай хоорондохи тэгшэ эрхэ яажа хангагданаб, Советскэ Союз тухай хардалга юундэ хэгдэнэб, Советскэ Союзтай хани барисаатай байха гээшэ Канадада ямар туһа үзүүлхэб гэжэ хэлэбэ.

Венэдэ боложо байгаа ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй сесси дээрэ

ВЕНА, февралиин 27. (ТАСС). ВФП-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй сессиин үсэгэлдэрэй заседани дээрэ ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайянай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлөө.

Ажалай Бүгэдэниитын итальянска конфедерациин секретарь Битосси үгэ хэлэбэ. Дэлхэйн гурбадахи дайн тухирха гэһэн түсэбүүдээ бэелүүлхые оролдон, американска империалистнууд хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлые эбдэхын, тиин профсоюзна эрхэ ба демократическа сүлөөгэй түлөө, ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө тэмсэлыень һуларуулха зорилгоор бүхы хэмжээнүүдые абана. Энэ үедэ ажалшадай тэмсэлэй нэгэдэл бэхижүүлхэ тон шухала гэжэ Битосси тэмдэглэбэ.

Италиин байдалые харуулха зуураа, Битосси хадаа тус орон экономическа кризис үзэжэ байна гэжэ хэлэбэ. Италида 2 миллион гаран хүдэлмэригүйшүүл тоологдоно, хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенциин ба ажалша хүн зоной байдал саг үргэлжэ муудана.

Тус орон дотор реакци ганирна, галзуурна. Итальянска түрмэнүүд соо дүүрэтэр хүдэлмэришэд хаагданхай. Өөрынгөө эрхэнүүдые хамгаалан, эб найрамдалай ба хилээмэнэй түлөө тэмсэһэн олон хүдэлмэришэдые полици алаба.

Терророй ба хүсэрхэлгын хэгдэжэ байбашье, итальянска арад кризис, хүдэлмэригүйдэлгэ, үгырэн хооһоролгоһоо оронoo гбархын түлөө, демократи, сүлөө, профсоюзна эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ бодоно гэжэ Битосси хэлэбэ.

Түгэсхэлдөө Битосси хадаа фашизмын, реакциин ба дайнай зам хаахын тула бүхы оронуудай ажалшадай һанал нэгэдэлые бэхижүүлхэ гэжэ сессидэ хабаадагшадые уряалаа.

Франциин ажалай Бүгэдэниитын конфедерациин секретарь Рейно хадаа француска хархис правительство оронiие фашизацилха политика ябуулна гэжэ тэмдэглэбэ. Тус правительство ажалшадта эсэргүү заговор эмхидхээ. Хүдэлмэришэдэй хүдэлөө дараха полицейскэ методүүдые үргэнөөр хэрэглэнэ. Профсоюзна олохон эдэбхитэд түрмэдэ хаагдаа. Франциин ВКТ-гэй генеральна секретарь Аллен ле Леапые арестовалһан ябадал ажалшадта эсэргүү энэ заговорые харуулһан баримтануудай нэгэниинь гээшэ. Тус орон дотор американска империалистнууд эзэрхэнэ. Тэдэнэй аашанууд гитлеровскэ эзэмдэлгын эгээн бузар муухай үеые һануулна.

Дай үүдхэгшэ американска золигуудай элдэб муухайгаар Францида аашалжа байбашье, хүдэлмэришэн анги өөрынгөө профсоюзна ба демократическа эрхэнүүдые хамгаалха бүхы аргануудые олохо байна гэжэ Рейно түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Австралиин профсоюзуудай түлөөлэгшэ Эллиот үгэ абаа. Австрали улам бүри ехээр американска колони боложо байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Американска миллиардернүүд Австралиин стратегическэ түүхэй эдые гартаа абажа, тэрэниие дайнда хэрэглэнэ.

Социальна эрхэнүүд ба демократическа сүлөөнүүд тус орон дотор бүдүүлигээр эбдэгдэнэ. Хүдэлмэришэдтэ эсэргүү Тафт-Хартлиин американска хуули шэнги хуули тус орон дотор бии болгогдоо, тэрэнэй ёһоор забастовконууд хоригдоно. Австралиин профсоюзуудай Соведэй баруунай ударидагшад энэ хуулиие ба правительствын бусад хархис хэмжээнүүдые дэмжэнэ. Гэбэшье, хүдэлмэришэн анги ВФП-е дэмжэнэ, хүдэлмэригүйдэлгэдэ эсэргүү, хүдэлмэриин түлөө, хилээмэнэй түлөө, социальна ба профсоюзна эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө ВФП-гэй эрэлхэг зоригтой тэмсэлые өөрынгөө шухалын шухала хэрэг гэжэ тоолоно.

Тринидадай профсоюзуудай Соведэй түрүүлэгшэ Рьяс үгэ хэлэбэ. МКСП-гэй («Сүлөөтэ профсоюзуудай Уласхоорондын конфедераци») ударидагшад Караибска далайн аралнууд дээрэ дайсан харша ажал-ябуулгаяа эдэбхитэй болгоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Гэбэшье, тэдэнэй политика ажалшадые ехээр зэбүүрхүүлнэ. Тринидадай ажалшад ВФП-тэй холбоогоо бэхижүүлхын түлөө, бүхы дэлхэйн ажалшадтай, нэн түрүүндэ Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай арадуудтай нэгэн һаналтай, нэгэдэлтэй байхын түлөө тэмсэнэ. Нэгэдэл хадаа колониальна дарлалтада эсэргүү, национальна сүлөөрэлгын ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэнь тэдээндэ угаа ехэ туһаламжа болоно.

Хэлэһэн үгэ соогоо, польско профсоюзуудай түлөөлэгшэ Клосевич хадаа хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ нэгэдэл байгуулхын түлөө тэмсэхэ, энэ зам дээрэхи гол һаадта эсэргүү—шара «интернационалай» ударидагшадта эсэргүү тэмсэхэ ябадалай имагта шухала байһые тэмдэглэнэ. Хорото ажал-ябуулга бэелүүлхын тула демократическа лагериин оронуудта шпионуудые, хүдэлмэришэн ангиин дотор өөрынгөө агентнуудые шара «интернационалай» ударидагшадай яажа эльгээдэг тухай Клосевич тогтон хэлээ.

Заседани дээрэ Ньоно (Индонези), Каруэ (Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэл), Гранджене (Люксембург), Сааринен (барилгашадай профсоюзуудай «Уласхоорондын нэгэдэл) ба бусад үгэ хэлэбэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВ[НА] КОМАНДОВАНИИН МЭДЭ[ЭСЭЛ]

ПХЕНЬЯН, февралиин [illegible] (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр кор[ейскэ] Арадай армиин ба Хитадай а[радай] һайндуратанай соединенинүүд [аме]рикано-английска интервент[нүүдэй] сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай ш[анар]тай хамгаалгын байлдаанууды[е хэ]бэ гэжэ Корейскэ Арадай-Де[мо]кратическа Республикын Арад[ай ар]миин Главна командовани м[үнөө]дэр мэдээсэбэ.

Зенитнэ частьнууд ба дайс[анай] самолёдуудые агнан бууда[жа] Хамхынай ба Ковониин ра[йонуудта] дайсанай 7 самолёт унагаагаа.

Корейскэ патриодуудай һэрэмжэ

ПХЕНЬЯН, февралиин [illegible] (ТАСС). Корейдэ агресси [үр]гэхэхые бэлэдхэн, американска [ин]тервентнүүд арадай сэрэг[үүдэй] тылдэ шпионууд ба диверсант[нуу]дые угаа олоор эльгээнэ. Респу[бли]кын арад зон дайсадые элирү[үлжэ] барижа, ехэ һэрэмжэ ба па[трио]тизм харуулна гэжэ Корейн [Цент]ральна телеграфна агентство [мэ]дээсэнэ. Дайсанай агентуратай [хэ]һэн тэмсэлдэ туйлагдаһан амжа[лта]нуудай түлөө 2031 хүн Коре[йскэ] Арадай-Демократическа Респу[бли]кын орденууд ба медальнуу[даар] шагнагдаа, 5582 хүн шанг[ууд] абаа.

Боннско ба парижск[э] сэрэгэй договорнууд[ые] эсэргүүсэнэ

БЕРЛИН, февралиин [illegible] (ТАСС). Боннско ба парижска [сэ]рэгэй договорнуудые ратифи[цир]валхэ гэһэн боннско правите[льст]вын һанаашалгада эсэргүү пр[отес]тын хүдэлөөн һүүлэй үдэрнү[үдтэ] бүхы Германи дотор дэлгэрээ.

Берлинскэ демократическа х[э]лэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Брем[ендэ] ехэ митинг болобо. Сэрэгэй [дого]ворнуудые ратифицировалхэ [гэһэн] боннско правительствын һанаа[шал]гада эсэргүү протестын резо[люци] тэрээн дээрэ абтаба.

Боннско правительствын [гада]дын хэрэгүүдэй министр байһа[н] Хейнеман ба Бундестагай де[путат] Боденштейнер гэгшэд зүүн ба [бар]руун зүгэй хоорондо хэлсээ [хэ]хэхэ, сэрэгэй договорнууд [тухай] асуудал шиидхэлгэдэ арадые [хаба]адуулха гэһэн эрилтэ табиба.

Сэрэгэй договорнуудые рат[ифи]кацилгада эсэргүү протестын [ми]тингнүүд Людвигсхафен, Ганно[вер] ба Баруун Германиин бусад г[оро]дуудта болобо.

Гамбургын залуу хүдэлмэри[шэд] Бонн руу делегациие эльг[ээбэ]. Германска Демократическа Рес[пуб]ликын Арадай палатын дурад[хал]нуудта дары харюусахыень бон[нско] Бундестагай депутадуудһаа [эри]гэжэ тус делегацида даалгаба.

Скандинавида американска империалистнууд хорото ааша гаргана

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалай онсо өөрэ илгаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, гол агрессивнэ гүрэн—Америкын Холбоото Штадууд бусад капиталистическэ оронуудые, нэн түрүүн Хойто-атлантическа блогто ородог, мүн тэрэшэлэн дэлхэйн хоёрдохи дайнда илагдаһан оронуудые, — Баруун Германиие, Италиие, Японие дайнда оруулхые ехээр оролдоно гэжэ КПСС-эй XIX съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Г. М. Маленков зааһан байна. Мүнөө үедэ Баруун Европын капиталистическэ гүрэнүүд өөһэдынгөө бэеэ дааһан национальна политикаһаа арсажа, американска империалистнуудай баадхаһан политика бэелүүлнэ, американска базануудые, сэрэгэй плацдармнуудые эмхидхэхыень өөһэдынгөө территориие тэдэ империалистнуудта үгэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ жэшээнь скандинавска оронуудта бии болоһон байдал нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэнүүдэй үнэн зүбые эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Хэнэйшье мэдэһээр, скандинавска оронууд тушаа США-гэй бэелүүлдэг политикань бусадай территориие, бусадай арминуудые ашаглаха гэһэн США-гэй империалистнуудай агрессивнэ ниитэ хараа шугамһаа эшэ үндэһэ абана.

Скандинавска оронууд тушаа США-гэй зонхилхы нюурнуудай гаргадаг эдэ эрмэлзэлгэ аашануудынь һүүлэй үедэ бүришье һэнгэргүй, нэтэрүү болонхой. Дэлхэйе эзэмдэхые хүсэһэн океанай саанахи шунахайнар «доллароор туһалха» гэһэн шалтаг баримталан, Скандинавиие экономическа талаарнь дээрмэдэжэ эхилээд, мүнөө тус оронiие сүм эзэрхэн абажа байна.

Нэн түрүүшээр Исланди американска арьяатадай һабарта оробо. Американска империалистнууд хойтохи энэ багахан гүрэниие экономическа талаарнь мэдэлдээ абаад, бодото дээрэнь оккупированна ороной байдалда оруулба. Түрүүшээр Кефлавикедэхи агаарай сэрэгэй американска базые республика соо «саг зуурахана» байлгаха тухай асуудалаар буулта хэхыень исландска засагаархидые США баадхаа һэн. Һүүлээрнь Вашингтоной дура зоргоор исландска правительствын составые хубилгажа, Исландитай США болбол хэлсээ баталһан байна. Энэ хэлсээнэй ёһоор США тус арал дээрэ сэрэгүүдээ асарха формальна эрхэтэй болоһон байна. Энэ хадаа 1951 оной майн 5-да болоо һэн. Хоёр үдэр үнгэрхэдэ американска самолёдууд Кефлавикада бууһан байна. Өөрынгөө нэгэшье солдадгүй Исланди бодото дээрээ оккупированна орон болошонхой.

Даниин Гренланди гэжэ аралые эзэмдэхэдээ американска империалистнууд мүн лэ иимэ арга хэрэглэһэн байна. Түрүүшээр США болбол Даниин һула байһые, дайнай һүүлээр Уолл-стритһээ Даниин экономическа талаараа мэдэлтэй байһые һамбаашалан хэрэглэжэ, Гренландида өөһэдынгөө сэрэгэй базануудые үлөөгөө һэн. Саашадаа далайн саанахи агрессорнууд Даниие Хойто-атлантическа блогто оруулжа, Гренландида американска базануудые олоор байгуулдаг болоо һэн. Эсэстэ, 1952 оной хабар Даниин правительство США-гэй захиралтаар «Гренланди тухай хэлсээ» баталһан байха юм. Тус хэлсээн хадаа энэ аралые американецуудай сүм эзэмдэн байхые, аралые агресси хэхынгээ тула плацдарм болгожо эсэслэн ашаглахыень батална. Американецууд энэ аралай хойто талада «Блю Джей» гэһэн өөһэдынгөө база байгуулаа. Энэ базань, «Юнайтед стейтс ньюс Уорлд рипорт» журналай бэшэһэн ёһоор, «Арктикада байгуулһан американска базануудай гол шухалань болоно.

Исландиие болон Гренландиие эзэмдэһэн ябадал скандинавска оронууд тушаа бэелүүлэгдэжэ байгаа американска империалистическэ политикын хойшолонгуудай ямар байдагай эли тодо жэшээ болоно. Дани, Норвеги тушаа мүн лэ иимэ хойшолонгууд тохёолдохо гэжэ байна.

Түрүүшээр Маршаллай түсэбэй ёһоор, һүүлээрнь Хойто-атлантическа пактын ёһоор датска зонхилхы нюурнуудай абаһан уялгануудые ашаглан, Копенгагендахи өөрынгөө агентурын туһаламжаар США хадаа Даниие өөрынгөө агрессивнэ политикын нүлөөдэ татажа оруулба. Даниин зонхилхы нюурнууд Вашингтоной захиралтаар өөрынгөө оронiие сэрэгэй байдалда оруулна, тус оронiие американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эзэмдэн абаха ябадалда туһална.

Дани дайн сэрэгэй зорилгонуудта жэл бүри миллиард үлүүтэй крон гаргашална. Энэнь Даниин бюджедэй 30 процентһээ доошо бэшэ болоно.

Сэрэгэй аэродромуудые болон казармануудые орон дотор олоор барижа байһан ябадал датска территоридо американска зэбсэгтэ хүсэнүүдые оруулха гэһэн түсэбүүдтэй холбоотой юм гэжэ Даниин оборонын министр Харальд Петересен һаяхан сэхэ мэдүүлээ. Энэ мэдүүлгэдэ, мүн тэрэшэлэн гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадай иимэрхүү мэдүүлгэнүүдтэ Даниин олониитэ зон ехэ зэбүүрхээ. Копенгагенай зонхилхы бүлэгүүд американска сэрэгүүдые датска территоридо оруулха тухай асуудал парламентда зүбшэн хэлсэхээешье айжа байна. Энэ баримта болбол хариин эзэмдэлгэдэ эсэргүүсэн арад зоной шанга тэмсэл хэжэ байһаниие харуулна. Тиимэ болохолоороо, американска империалистнууд ба Копенгагендахи тэрэнэй агентура хадаа Гренланди гэжэ датска аралые эзэмдэн абаад, Даниие өөрыень, мүн тэрэшэлэн Норвегиие эзэмдэн абахые бэлдэжэ байна.

Норвегиие сэрэгэй байдалда ба Вашингтоной мэдэлдэ оруулжа байһанай эсэстэ энэ орон США-гэй сэрэгэй плацдарм боложо байна. Норвегиин сэрэгэй гаргашанууд Хойто-атлантическа блогто орохын урда тээ бюджедэйнь гурбан процентһээ дээшэ бэшэ байһанаа, 1949, 1950 онуудта эдэ гаргашанууд бюджедэйнь гурбанай нэгэ хуби, 1952 ондо—бюджедэйнь 40 процент болоһон байха юм. Зэбсэгжэлгэдэ Норвегиин гаргашалдаг гаргашань дайнай урда тээхиһээ 30 дахин ехэ болоо.

Эдэ гаргашануудай эхэнхи хубинь американска сэрэгэй авиациие ба далайн-сэрэгэй флодые хангаха зорилготой сэрэгэй базануудые байгуулха ябадалда һомологдоно.

Агрессивнэ Хойто-атлантическа блогто хабаададаг датска болон норвежскэ правительствонуудай политика, оронуудаа американска сэрэгэй базануудай болгодог тус правительствонуудай политика ехэ аюулта хойшолонгуудтай байха байна гэжэ советскэ правительство тэдэ правительствонуудта нэгэнтэбэшэ зааһан байха юм.

Энэ оной январиин 28-да толилһон һануулгын записка соогоо советскэ правительство энээн тушаа Копенгагенда дахин һануулба.

Эгээн томо скандинавска орон болохо Швецииешье американска империализм булимтаран абажа байна. Үргэн ниитэ арад зоной эрид шанга эсэргүүсэлтэ хэһэнэй ашаар Швеци Хойто-атлантическа агрессивнэ блогой гадаа тээ үлэһэншье һаа, энэ орон американска эзэмдэлгын политикын нүлөөдэ улам ехээр орожо байна. Американска эзэмдэлгын политика бэелүүлхэдэ Стокгольмско зонхилхы бүлэгүүд туһална. Швециин зонхилхы бүлэгүүд арад зоной эсэргүүсэлтэһээ айжа, өөһэдынгөө хорото һанаашалгануудые арад зонһоо нюужа байгаад бэелүүлнэ,

Гэбэшье, Скандинавиин арадууд США-гэй империалистнуудай түсэбүүдтэ ба һанаашалгануудта эсэргүүсэн улам шангаар тэмсэнэ.

Эб найрамдал хамгаалхые хойто оронуудай хүдэлмэришэдэй ноябрь һарада Ослодо зарлаһан конференци американска империалистическэ политикада эсэргүү нэгэн һаналтай шиидхэбэри абаад, скандинавска гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэгүүдэй зүгһөө энэ империалистическэ политикын дэмжэгдэдэг ябадалые эрид буруушаагаа. Энэнэй урда тээ Стокгольмдо болоһон хойто оронуудай эб найрамдалай тала баригшадай конгрессэл адляар, тус конференци Хойто зүгтэ американска империалистнуудай бэелүүлжэ байгаа булимтаралгын политикада эсэргүүсэн, агрессивнэ [сэ]рэгэй блогуудта скандинавска [оро]нуудай хабаадаха ябадалда [эсэр]гүүсэн эрид шангаар тэмсэ[хые] бүхы датчануудые, норвежец[үүдые] шведүүдые, исландецуудые [уряа]лаа.

Энэ эсэргүүсэлгын практи[кын] дүнгынь, жэшээлхэдэ, «харин[ай] доогоор хэлэбэл, американска [зэб]сэгтэ хүсэнүүдые Данида [ба] Норвегидэ оруулха гэһэн түсэ[бүүд]тэ эсэргүүсэн эдэ оронуудай [ар]ниитэ зоной хэһэн тэмсэл дээ[рэ] харагдана.

Мүн Исландиин арад амер[икан]ска эзэмдэлгэдэ эсэргүү тэм[сэлээ] зогсооногүй. Хойтохи энэ ба[гахан] орон дотор һаяхан бүгэдэнн[итын] забастовко болоо. Энэ забаст[овко] формальна талаараа салин [хүлһэ] дээшэлүүлхын, хүдэлмэриш[эн] албахаагшадай ажабайдалай [ба] ажалай условинуудые һайжар[уул]хын түлөө тэмсэһэн эрилтэн[үүд]тэйгээр болоһон байна. Зүгөө[р Ис]ландска ажалшадай ядуу ту[рьяг] байдал американска эзэмдэл[гын,] американска булимтаралгын [ашаар] дүнгынь мүн гэжэ бүгэдэндэ з[анд]

Мүн Швециин арад зоншье [аме]риканска империалистнуудай а[грес]сивнэ политикада зэбүүрхэн [дур]гутана. «Морген—тиднинген» [гэ]дэг социал-демократическа пар[тиин] правительственна газетэшье [арад] зоной энэ зэбүүрхэлые хара[лзаан] абаха баатай болоно.

Американска дээрмэдэлгэдэ, [им]периализмын ба Скандинави[дахи] тэрэнэй агентурын гаргадаг з[эр]аашануудта эсэргүү тэмсэлдэ [скан]динавска арадууд бүхы хүсэ[еэ эм]сүүлжэ байна.

П. РЫСАКО[В]

Редакторай орло[гшо] Д. Л. ЛОБСАНО[В]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и переводов—6[illegible], культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем —11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00483. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.0[illegible]